

Vergaderjaar 1986–1987

19 095

Regels ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer in verband met persoonsregistraties (Wet persoonsregistraties)

Nr. 9

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET EINDVERSLAG

Ontvangen 2 juni 1987

De verschillende opmerkingen en vragen in het eindverslag van de vaste commissie voor Justitie beantwoorden wij als volgt.

1. Algemeen

Met genoegen namen wij kennis van het oordeel van de leden van de C.D.A.-fractie over de inhoud van het wetsvoorstel en de wijze waarop daarmee wordt ingespeeld op de technische ontwikkelingen. Zij achtten het ondoenlijk onder de wet ook persoonsregistraties te laten vallen, die naar hun aard voor persoonlijk of huiselijk gebruik bestemd zijn. Naar hun mening kan er naast huiscomputers echter nog sprake zijn van een grijze zone, met een verdere strekking dan specifiek «huisgebruik».

Naar aanleiding hiervan zij opgemerkt, dat wij in de memorie van antwoord (blz. 22–24) aandacht hebben besteed aan enkele relevante technische ontwikkelingen en hun consequenties voor de toepassing van de voorgestelde regeling. Wij zouden wat dit betreft in herinnering willen roepen, dat het wetsvoorstel niet van toepassing is op computers als zodanig, maar op gegevensbestanden die onder meer met behulp van computers worden aangelegd. Dit is mede van belang voor de in artikel 2, eerste lid, onder a, neergelegde uitzondering voor persoonsregistraties die naar hun aard voor persoonlijk of huiselijk gebruik zijn bestemd. Het enkele feit dat een persoonsregistratie wordt gevoerd met behulp van een personal of huiscomputer is voor de toepassing van die uitzondering niet voldoende. Het «naar zijn aard voor persoonlijk gebruik bestemd zijn» vereist, dat het gaat om persoonlijke aantekeningen die de houder niet aan anderen, en evenmin aan zijn opvolger in die functie, ter beschikking pleegt te stellen. Ook een bedrijfsmatig te gebruiken persoonsregistratie die een employé tijdelijk of permanent thuis houdt, valt niet onder de bedoelde uitzondering. Voor het van toepassing zijn van de wet is uiteraard wel steeds vereist, dat er sprake is van een persoonsregistratie in de zin van artikel 1. Zo zal bij het gebruik van een computersysteem voor tekstverwerking lang niet altijd gesproken kunnen worden van een «samenhangende verzameling van persoonsgegevens» als bedoeld in dat artikel. Dit ligt weer anders indien het systeem de mogelijkheid zou bieden om persoonsgerichte informatie uit de verwerkte tekst op te roepen en bijeen te brengen. De vereiste samenhang ligt dan niet

besloten in de tekst, maar wel in de gebruikte programmatuur. Wij zouden in dit verband overigens niet willen spreken van een «grijze zone». Bij de toepassing van iedere begripsomschrijving of uitzondering in een wet kunnen nu eenmaal in de praktijk bepaalde vragen rijzen. Naar ons oordeel bevat het wetsvoorstel voldoende aanknopingspunten om dergelijke vragen tot een bevredigende oplossing te brengen.

De genoemde leden wezen voorts op het probleem dat op zichzelf openbare en verspreid gepubliceerde feiten, eenmaal ondergebracht in een centraal raadpleegbaar systeem, de privacy van individuele personen kunnen aantasten. Wij erkennen dat deze mogelijkheid aanwezig is. Het wetsvoorstel is dan ook in beginsel van toepassing op alle soorten van persoonsgegevens, ongeacht de aard van hun herkomst. Na het voorgaande moge duidelijk zijn, dat ook de aard van de gebezigde computer hierbij niet ter zake doet.

De betrokken leden konden zich voorstellen dat voor bepaalde vormen van verzekering behoefte bestaat aan meer inzicht in iemands privacy, waarbij ook gedacht kan worden aan eventuele faillissementen. Voor de toepassing van het wetsvoorstel is primair van belang voor welk doel een persoonsregistratie worden aangelegd. Volgens artikel 5, eerste lid, zal een registratie alleen persoonsgegevens mogen bevatten die rechtmatig verkregen zijn en in overeenstemming zijn met het doel waarvoor de registratie is aangelegd. Zou voor een bepaalde verzekering inzicht nodig zijn in de persoonlijke omstandigheden of het verleden van een cliënt, dan staat het wetsvoorstel daaraan op zich zelf niet in de weg. Wel biedt het wetsvoorstel de nodige waarborgen dat met de betrokken gegevens zorgvuldig wordt omgegaan en dat zij na verloop van tijd uit de registratie worden verwijderd. Uiteraard is het ook denkbaar dat bepaalde feiten of omstandigheden, gelet op hun aard of ouderdom, van onvoldoende belang zijn voor het doel van de registratie. Dergelijke gegevens zullen dan niet in de registratie mogen worden opgenomen. De Registratiekamer en de rechter zullen hierover te zijner tijd hun oordeel kunnen geven.

De leden van de C.D.A.-fractie vroegen naar de ervaringen met soortgelijke wetgeving in het buitenland. Wat de lid-staten van de EEG betreft gaat het hier om de Bondsrepubliek Duitsland, Frankrijk, Luxemburg, Denemarken en het Verenigd Koninkrijk. Daarnaast is in Noorwegen, Zweden en Oostenrijk wetgeving op dit gebied tot stand gekomen. Met die wetgeving en de daarmee opgedane ervaringen is rekening gehouden bij de opstelling van het wetsvoorstel. Dit geldt zowel voor de gebruikte basisbegrippen als voor de verdere opzet van de voorgestelde regeling. In dit verband dient te worden bedacht dat de nationale wetten op dit gebied uitwerking geven aan internationale regels, in het bijzonder die welke zijn neergelegd in het Verdrag van Straatsburg van 28 januari 1981. Bij die uitwerking kunnen van land tot land verschillen optreden, afhankelijk van de nationale rechtssystematiek en de beleidsinzichten van de nationale wetgevers. Op hoofdlijnen vertonen de betrokken wetten echter een grote mate van overeenstemming. Over deze materie vindt bovendien zeer frequent overleg plaats in internationale fora, waarbij wij in het bijzonder melding willen maken van het Comité van deskundigen inzake gegevensbescherming van de Raad van Europa, dat thans onder Nederlands voorzitterschap staat. Bij het overleg in Straatsburg is ook de Europese Gemeenschap vertegenwoordigd.

Het zou te ver voeren hier diep in te gaan op de buitenlandse ervaringen. Niettemin kan worden vastgesteld dat in alle betrokken landen wordt gehecht aan een flexibele opzet van de wettelijke regeling, welke ruimte laat voor sectorsgewijze invulling. In een aantal landen die kozen voor een strakke regeling met preventief toezicht naar het model van het ingetrokken wetsvoorstel uit 1981, is bovendien reeds spoedig de wenselijkheid van wetswijziging of aanpassing van de uitvoeringspraktijk gebleken. Bij de opstelling van het huidige wetsvoorstel vormde dit uiteraard een belangrijke factor. Van betekenis is voorts dat in alle betrokken landen een belangrijke

plaats toekomt aan toezichhoudende instellingen, zoals de Registratiekamer. Door hun optreden dragen deze instellingen over een breed terrein bij aan een juiste toepassing van de wet en het in goede banen leiden van de technische ontwikkelingen met betrekking tot persoonsregistraties. Bij de verdere voorbereiding van de Registratiekamer kan met deze ervaringen worden rekening gehouden.

In de Bondsrepubliek Duitsland – de leden van de C.D.A.-fractie informeerden hiernaar in het bijzonder – is dit onderwerp op federaal niveau geregeld in de Bundesdatenschutzgesetz van 27 januari 1977. Daarnaast bestaan soortgelijke regelingen in de diverse deelstaten. Deze regelingen bevatten hoofdzakelijk materiële normen voor gegevensverwerking, bepalingen over de rechten van de geregistreerden en over de uitoefening van toezicht door een zogenaamde Datenschutzbeauftragte. Evenals het Nederlandse wetsvoorstel zijn deze bepalingen ook van toepassing op niet-geautomatiseerde registraties. Naar wij verwachten zullen zich op deze punten in het verkeer tussen beide landen geen bijzondere problemen voordoen.

Met genoegen constateerden wij ten slotte, dat de genoemde leden zich eveneens voorstander toonden van een snelle parlementaire behandeling. Met deze nota hopen wij daaraan een bijdrage te hebben geleverd.

De leden van de P.v.d.A.-fractie kwamen terug op de positie van de rechtsbescherming zoekende burger en de betekenis in dat verband van de in artikel 10, tweede lid, geboden actiemogelijkheid voor bepaalde rechtspersonen. De redengeving om deze rechtspersonen niet te subsidiëren achtten zij niet overtuigend.

In de memorie van antwoord hebben wij er op gewezen, dat de rechtsbescherming zoekende burger verschillende mogelijkheden ten dienste staan om via de Registratiekamer of de rechter voor zijn belangen op te komen. In het laatste geval kan daartoe zo nodig een beroep worden gedaan op de Wet rechtsbijstand on- en minvermogenden (WROM). Daarnaast meenden wij dat het niet op de weg lag van de rijksoverheid om de bedoelde rechtspersonen te subsidiëren. Ten slotte wezen wij er op dat daarvoor ook de financiële middelen zouden ontbreken. Deze laatste omstandigheid wordt niet zozeer bepaald door de bestaande politieke verhoudingen als wel door de toestand van 's Rijks financiën. Het zal de genoemde leden niet onbekend zijn, dat die toestand weinig rooskleurig is en dat derhalve de uiterste terughoudendheid moet worden betracht met nieuwe uitgaven. De instelling van de Registratiekamer en de bekostiging daarvan uit de algemene middelen geven in dit verband uitdrukking aan het belang dat de regering hecht aan een goede uitvoering van de Wet persoonsregistraties. Met de taakvulling van de Registratiekamer wordt zonder twijfel een algemeen belang behartigd. Bij de handhaving langs civielrechtelijke weg gaat het echter primair om de belangen van de direct betrokkenen. Ook daaraan draagt de overheid overigens bij via de kosten van de rechtsbijstand en de rechterlijke organisatie.

Het is juist dat de in artikel 10, tweede lid, bedoelde actiemogelijkheid is opgenomen om het civielrechtelijk handhavingsmechanisme meer kracht bij te zetten. Dat betekent naar ons oordeel echter niet, dat aan de betrokken rechtspersonen van overheidswege financiële middelen ter beschikking gesteld zouden moeten worden. Daar komt bij dat thans nog niet duidelijk is welke rechtspersonen bereid zullen zijn van de bedoelde actiemogelijkheid gebruik te maken en in hoeverre zij daarin belemmerd zullen worden door een gebrek aan middelen, een omstandigheid die ten dele kan worden ondervangen door een grote zorgvuldigheid bij het gebruik maken van de actiemogelijkheid. Nog afgezien van al het voorgaande achten wij het dus voorbarig om nu reeds op subsidiëring aan te dringen.

Het was de genoemde leden nog niet duidelijk of er nu wel of niet sprake zal zijn van een centraal bij te houden register van registraties.

Naar aanleiding hiervan merken wij op, dat de Registratiekamer een melding zal ontvangen van persoonsregistraties die niet voldoen aan de eisen die zullen worden gesteld krachtens de artikelen 22 en 27. Dit volgt uit het bepaalde in de artikelen 19, 24 en 25, waar ook de inhoud van de melding is omschreven.

Uiteraard dienen deze meldingen op een toegankelijke wijze te worden opgeslagen om de Registratiekamer in staat te stellen tot een gerichte controle en belangstellende burgers te woord te kunnen staan. Aldus ontstaat een overzicht van die persoonsregistraties die om enigerlei reden afwijken van de normen die voor de meest voorkomende categorieën zullen gelden. Daarnaast zullen de reglementen en meldingsformulieren volgens nader te stellen regels worden bekendgemaakt en voor een ieder ter inzage worden gelegd. Ten slotte voorziet artikel 28 in een mededeling van eerste opname in een persoonsregistratie. Wij menen dat de doorzichtigheid voor de burger aldus in voldoende mate gewaarborgd is.

In het vervolg van hun bijdrage aan het eindverslag, waarvan een deel lijkt te zijn weggefallen, toonden de leden van de P.v.d.A.-fractie zich niet overtuigd van de wenselijkheid om voor registraties in de particuliere sector te volstaan met een meldingsplicht. Naar ons gevoel zien zij over het hoofd dat lang niet alle houders in de particuliere sector over de mogelijkheid zullen beschikken om een kwalitatief voldoende reglement op te stellen. De aanstelling van een voorlichtingsfunctionaris bij de Registratiekamer biedt hiervoor geen oplossing. De verplichte opstelling van een reglement zou dan ook een onevenredige belasting vormen, die te meer onwenselijk is nu wij in het gebruik van een meldingsformulier een goed hanteerbaar middel menen te hebben gevonden om de vereiste zelfregulering op registratieniveau tot stand te brengen. In de memorie van antwoord hebben wij er reeds op gewezen, dat aan de invulling van het meldingsformulier dezelfde rechtsgevolgen zijn verbonden als aan de vaststelling van een reglement: beide zijn bindend voor de houder en al degenen die verder bij de werking van de registratie zijn betrokken. Uit een oogpunt van deregulering verdient de voorgestelde regeling voor de particuliere sector dan ook de voorkeur. In de publieke en semi-publieke sector zijn andere belangen aan de orde, zodat een reglementsplicht daar alleszins op zijn plaats is.

De genoemde leden hadden nog moeite met het onderscheid in benadering van overheid en particuliere sector op het punt van de materiële normen. Zij vroegen zich af of voor beide niet het noodzakelijkheids criterium zou moeten gelden waarvan sprake is in artikel 18, eerste lid.

Naar aanleiding hiervan stellen wij voorop, dat de in artikel 4 neergelegde basisnormen geheel aansluiten bij de inhoud van artikel 5 van het Verdrag van Straatsburg, volgens welke persoonsgegevens alleen mogen worden vastgelegd «for specified and legitimate purposes». De betekenis van artikel 4 hebben wij in de memorie van antwoord (blz. 46-47) nader uiteengezet. Daaruit moge blijken dat deze bepaling voldoende aanknopingspunten biedt om te ver gaande gegevensverzamelingen in de particuliere sector in te dammen. Bij de registraties van de overheid is echter sprake van een andere krachtenveld. Hierbij dient te worden bedacht dat het wetsvoorstel uitvoering geeft aan artikel 10, tweede en derde lid, van de Grondwet en er derhalve mede toe strekt bescherming te bieden aan een klassiek grondrecht, dat samen met andere klassieke grondrechten primair een vrijheidssfeer voor de burgers garandeert tegenover de overheid. De behartiging van publieke taken kan het in veel gevallen noodzakelijk maken een persoonsregistratie aan te leggen. Indien aan dit criterium echter niet is voldaan, dient naar ons oordeel van het aanleggen van een persoonsregistratie te worden afgezien. Dit verklaart waarom wij in artikel 18, eerste lid, hebben gekozen voor de norm dat een persoonsregistratie bij de overheid slechts mag worden aangelegd indien dit noodzakelijk is voor een goede vervulling van de taak

van de houder. Voor registraties in de semi-publieke sector zal in de toekomst hetzelfde gelden, omdat daar evenzeer niet het belang van de houder maar de behartiging van een publieke of daarmee gelijk te stellen taak op de voorgrond staat. Zou dit wezenlijke onderscheid tussen de particuliere en de (semi-)publieke sector uit het oog worden verloren, dan zou de wetgever aan registraties in de particuliere sector meer beperkingen opleggen dan voor een toereikende rechtsbescherming op dit gebied nodig is. Dit zou in strijd komen met een van de grondbeginselen van deregulering. Wij menen dan ook dat er geen aanleiding bestaat om het wetsvoorstel op het onderhavige punt aan te passen. Een en ander sluit overigens niet uit, dat het noodzakelijkheids criterium wellicht bredere toepassing zou kunnen vinden in de algemene maatregel van bestuur over gevoelige gegevens als bedoeld in artikel 7.

De leden van de P.v.d.A.-fractie vroegen ten slotte of wij het gewenst achten om te zijner tijd nadere voorstellen te doen tot het aanbrengen van strafbepalingen, als de contouren van de materiële normen beter zichtbaar zijn geworden. De aangehaalde opmerking in de memorie van antwoord impliceert, dat de mogelijkheid van een dergelijke ontwikkeling aanwezig is. Voorshands achten wij deze echter niet zeer waarschijnlijk. De gedachten van de Raad van State (zie advies, slot van punt 1) gingen in dit verband vooral uit naar het onjuist gebruik van opgeslagen gegevens, met inbegrip van ongeoorloofde verstrekking aan derden. Op dit punt is reeds jarenlang sprake van de strafbaarstelling van geheimschending (zie artikel 272 Wetboek van Strafrecht). Het gaat hier echter om een specifiek terrein waarop de rechter en de wetgever met grote terughoudendheid opereren. Een aanmerkelijke uitbreiding van de strafbepalingen op dit terrein valt dan ook niet te verwachten. Dat neemt niet weg dat gewerkt wordt aan aanpassing van het bestaande strafrecht aan de ontwikkelingen op het gebied van de informatietechnologie, zoals bedoeld in de voorstellen van de Commissie computercriminaliteit (commissie-Franken). In dit geval gaat het echter om bestaande normen die een aanvullende strafrechtelijke bescherming behoeven.

De leden van de V.V.D.-fractie drongen aan op een spoedige beantwoording van het eindverslag. Wij vertrouwen er op dat zij in het licht daarvan hun medewerking willen geven aan een spoedige afhandeling van het wetsvoorstel, waarbij onze gedachten uitgaan naar een mondelinge behandeling vóór het zomerreces opdat het wetsvoorstel nog dit jaar tot wet kan worden verheven.

De genoemde leden vroegen wanneer de indiening kan worden verwacht van het wetsvoorstel tot goedkeuring van het Verdrag van Straatsburg. Bij de voorbereiding van dit wetsvoorstel is helaas vertraging opgetreden, omdat voorrang moest worden gegeven aan andere dringende onderwerpen. Wij zijn ons er van bewust dat een onderlinge afstemming van procedures daardoor moeilijker is geworden. In de memorie van antwoord is er echter reeds op gewezen, dat Nederland eerst tot het genoemde verdrag zal kunnen toetreden, nadat het voorliggende wetsvoorstel als wet in werking is getreden en ook de regels voorzien in artikel 7 zijn vastgesteld. Dat neemt echter niet weg dat wij er naar streven het wetsvoorstel tot goedkeuring van het verdrag zo spoedig mogelijk aan de Raad van State voor te leggen.

De kosten verbonden aan de in artikel 28 neergelegde mededelingsplicht zouden inderdaad aanzienlijk zijn, als niet was voorzien in een uitzondering voor het geval de betrokkene weet of redelijkerwijs kan weten dat gegevens over hem in de registratie zijn opgenomen. Deze uitzondering geldt ook in het kader van het overgangsregime ingevolge artikel 54, zesde lid. Daarbij is tevens voorzien in een ruimere termijn van zes maanden. Voor de meeste registraties zullen de kosten dan ook beperkt blijven. Dit ligt alleen anders voor instellingen, zoals informatiebureaus, die geen relatie onderhouden met de geregistreerde en zonder diens

medeweten tot registratie zijn overgegaan. In die gevallen is de mededelingsplicht echter des te meer van betekenis. Een schatting van de kosten is niet goed mogelijk, omdat deze mede afhankelijk is van de omvang van de registratie. In hoofdzaak zal het echter gaan om portiekosten voor het verzenden van de mededeling.

De leden van de V.V.D.-fractie hadden nog twijfels over het functioneren van de Registratiekamer volgens de huidige opzet. Zij verwachtten dat de kosten in de toekomst hoger zouden uitvallen. Naar aanleiding hiervan merken wij op, dat de in de memorie van antwoord bedoelde studie naar de opzet van de Registratiekamer inmiddels is afgesloten. Dit heeft geleid tot een rapport over de personele, financiële en organisatorische aspecten verbonden aan de instelling van de Registratiekamer. Wij streven er naar het bedoelde rapport, dat onlangs is aangeboden aan de ministerraad, op korte termijn ter kennis te brengen van de Tweede Kamer. Naar de inhoud van dit rapport mogen wij thans verwijzen.

De betrokken leden stelden voorts enige vragen over de bevoegdheden van de Registratiekamer en de wijze waarop gebruik zou kunnen worden gemaakt van de door haar verzamelde gegevens. Naar aanleiding hiervan stellen wij voorop, dat de in het wetsvoorstel neergelegde bevoegdheden noodzakelijk zijn om de Registratiekamer in staat te stellen haar toezichthoudende taak naar behoren te vervullen. Wil deze taak reële inhoud hebben, dan zal de Kamer ook de mogelijkheid moeten hebben om ter plaatse een onderzoek in te stellen. Deze toezichthoudende taak behoort tot de essentiële onderdelen van het wetsvoorstel en heeft uit dien hoofde een zelfstandige betekenis. Aan de Registratiekamer is overgelaten op welke wijze zij van haar bevindingen melding wil maken in het in artikel 37, vijfde lid, bedoelde jaarverslag. In artikel 46 is daarnaast een regeling getroffen voor het doen van mededelingen aan belanghebbenden. De vraag welk gevolg deze aan een dergelijke mededeling willen verbinden, staat daar op zich zelf buiten. Het is dan ook niet juist om te stellen dat de bemoeienis van de Registratiekamer primair civielrechtelijke gevolgen heeft. Indien de ambtenaren van de Kamer bij hun werk stuiten op strafbare feiten, zullen zij daarvan aangifte kunnen doen bij het openbaar ministerie voor zover zij ingevolge artikel 50, vierde lid, niet bevoegd zouden zijn daarvan zelf proces-verbaal op te maken. Bij dit alles dient te worden bedacht, dat artikel 51 voorziet in een geheimhoudingsplicht die alleen mededeling toestaat voor zover enig wettelijk voorschrift tot bekendmaking verplicht of uit de taak van betrokkene bij de uitvoering van de wet de noodzaak tot bekendmaking voortvloeit. Indien gehandeld is in overeenstemming met deze bepalingen, is de kwestie van onrechtmatig verkregen bewijs niet aan de orde.

Naar aanleiding van onze beschouwingen over het begrip «koppeling» vroegen de leden van de V.V.D.-fractie of op grond van artikel 18, derde lid, bij voorbeeld gegevens over krakers bestemd voor het GEB kunnen worden doorgegeven aan justitie. Het antwoord hierop hangt volgens de genoemde bepaling af van de vraag of de betrokken instanties de desbetreffende gegevens behoeven voor de uitvoering van hun taak en de persoonlijke levenssfeer van de geregistreerden door de verstrekking niet onevenredig wordt geschaad. In aanmerking genomen dat alleen «desgevraagd» gegevens kunnen worden verstrekt, zouden wij ons kunnen voorstellen dat de bedoelde vragen bevestigend worden beantwoord. Dat niet bij voorbaat mag worden uitgegaan van een bevoegdheid tot gegevensverstrekking moge nog blijken uit de uitspraak van de Voorzitter van de Afdeling rechtspraak van de Raad van State van 18 december 1984, AB 1986, 225 (Opmeer – Gemeenschappelijk Gasbedrijf Kop Noord-Holland) over de toepassing van artikel 4, onder h, van de Wet openbaarheid van bestuur.

De genoemde leden vroegen nogmaals naar de te verwachten werkbelasting voor de rechterlijke macht. In de memorie van antwoord hebben wij desgevraagd toegezegd de nodige maatregelen te zullen nemen

indien zou blijken dat, anders dan verwacht, de werkdruk van de rechterlijke macht als gevolg van het wetsvoorstel voelbaar zou toenemen. Dat en waarom een verhoging van de werkdruk van de rechterlijke macht niet te verwachten valt, hebben wij in de memorie van toelichting (blz. 34) reeds uiteengezet. De aldaar gemotiveerde opvatting zijn wij nog steeds toegedaan. Beschouwingen over de aard van de eventueel te nemen maatregelen achten wij in dit stadium prematuur.

Tot slot wezen de leden van de V.V.D.-fractie op het feit dat steeds vaker in nieuwe wetten speciale bepalingen voor groepsacties worden opgenomen. Zij vroegen zich af of ter zake niet beter een algemene regeling zou kunnen worden getroffen. Naar aanleiding hiervan merken wij op, dat de Hoge Raad tot dusver zeer terughoudend is met het toestaan van groepsacties en daarvoor alleen ruimte heeft gevonden op het terrein van het milieurecht. De stand van zaken op dit gebied in het administratieve recht heeft hierbij een belangrijke rol gespeeld. Dit geeft al aan dat een algemene regeling van deze materie niet goed mogelijk is. Naar ons oordeel kan alleen op afzonderlijke, goed afgebakende terreinen worden bezien of daar ruimte is voor het toekennen van een groepsactie. Zo heeft de eerste ondergetekende thans in studie in hoeverre hiervan sprake zou kunnen zijn op het terrein van het consumentenrecht. Dit is geen kwestie van ad-hocwetgeving, maar van zorgvuldige afweging. Ook het voorgestelde artikel 10, tweede lid, is het resultaat van een dergelijke afweging.

De leden van de D66-fractie vroegen om een verduidelijking van de situaties waarin koppeling is toegestaan. In de memorie van antwoord hebben wij verschillende gevallen van koppeling aangeduid. Wij nemen aan dat deze leden het oog hebben op koppeling in de strikte betekenis van het woord.

In de eerste plaats is denkbaar dat de koppeling zich beperkt tot gegevens binnen één registratie. Volgens artikel 6, eerste lid, geldt dan de norm dat de opgenomen gegevens slechts gebruikt mogen worden voor doeleinden die met het doel van de registratie verenigbaar zijn. Indien de koppeling leidt tot nieuwe gegevens, zal daarop de regeling voor de verstrekking van toepassing zijn. Dit betekent dus bij voorbeeld dat de door koppeling verkregen gegevens in beginsel slechts aan een derde mogen worden verstrekt voor zover die bepaalde verstrekking voortvloeit uit het doel van de registratie, wordt vereist ingevolge een wettelijk voorschrift of geschiedt met toestemming van de geregistreerde.

In de tweede plaats kan er sprake zijn van een koppeling tussen twee of meer registraties binnen de organisatie van de houder. Het voorgaande is dan van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat voor alle betrokken registraties aan de gestelde eisen moet zijn voldaan. Dit betekent dat een dergelijke koppeling alleen is toegestaan, als er een nauw verband bestaat tussen de doelen waarvoor de afzonderlijke registraties zijn aangelegd. Alleen dan zal er immers sprake kunnen zijn van verenigbaar gebruik en uit het doel voortvloeiende verstrekkingen.

Ten slotte het geval van een koppeling met een of meer registraties buiten de organisatie van de houder. Dan is er aanstonds sprake van verstrekking aan een derde, hetgeen ook geldt voor het gebruik van de door koppeling verkregen gegevens. Ook hier is een nauw verband vereist tussen de doelen van de afzonderlijke registraties, omdat anders de verstrekking niet uit die doelen zal kunnen voortvloeien. Aangezien «voortvloeiën uit het doel van de registratie» stringenter is dan met dat doel niet onverenigbaar zijn, gelden voor externe koppelingen de zwaarste eisen.

Voor de goede orde merken wij nog op, dat de koppeling van registraties – zowel intern als extern – een verplicht onderwerp vormt voor het reglement. Zonder een uitdrukkelijke voorziening in het reglement zijn dergelijke koppelingen dus niet toegestaan. Hierdoor wordt mede bereikt, dat eventuele koppelingen voor een ieder kenbaar zijn.

De genoemde leden informeerden voorts naar de sterkte en formatie van de Registratiekamer. Voor de beantwoording van deze vraag menen wij te kunnen verwijzen naar het rapport dat wij eerder in het vooruitzicht hebben gesteld naar aanleiding van opmerkingen van de leden van de V.V.D.-fractie.

De leden van de S.G.P.-fractie hadden nog steeds enige twijfel of de voorgestelde regeling de individuele burger wel voldoende bescherming zal bieden tegen de voortgaande ontwikkelingen bij de opslag en verwerking van persoonsgegevens. Wij kunnen deze leden uiteraard geen absolute zekerheid verschaffen. Wel menen wij dat het wetsvoorstel op alleszins aanvaardbare wijze voorziet in de bestaande behoefte aan rechtsbescherming. De omstandigheid dat het wetsvoorstel – naast andere, meer verplichtende elementen – een belangrijke plaats inruimt voor zelfregulering, zal er naar onze mening juist toe bijdragen dat de ontwikkelingen op dit gebied in goede banen worden geleid.

De genoemde leden hadden vooral moeite met de inhoud van artikel 4. Eerder in deze nota en in de memorie van antwoord zijn wij op de strekking van dit artikel reeds ingegaan. Hier zij er nog op gewezen dat deze bepaling niet zelf beoogt te voorzien in een doelaanduiding, maar dwingt tot specificatie van de doelstelling met inachtneming van bepaalde eisen. Het doel van een persoonsregistratie zal in de praktijk kenbaar zijn uit het reglement of meldingsformulier, dan wel uit de krachtens de artikelen 22 en 27 te stellen regels. Voor de toepassing van de andere materiële normen is er dus wel degelijk een concreet en duidelijk aanknopingspunt.

De betrokken leden meenden dat de burger in beginsel de mogelijkheid zou moeten hebben om elke niet krachtens de wet verplichte registratie te voorkomen. Naar aanleiding hiervan zij opgemerkt, dat de meeste registraties in de praktijk worden aangelegd ten dienste van een bepaalde rechtsverhouding tussen de houder en de geregistreerden. Voor zover die relatie een vrijwillig karakter heeft, staat het de burger vrij deze al dan niet aan te gaan. Het is echter niet goed mogelijk om lid te worden van een vereniging, een abonnement te nemen op een tijdschrift of te kopen op afbetaling zonder opname in een leden-, abonnementen- of debiteurenbestand. Deze voorbeelden zijn met vele andere aan te vullen.

Ook bij de overheid staat het de burger tot zekere hoogte vrij al dan niet gebruik te maken van een bepaalde voorziening. Daarnaast rusten op de burger bepaalde verplichtingen, zoals het betalen van belastingen en het tijdig vervullen van de militaire dienstplicht. Voor een goede uitvoering van de betrokken overheidstaken kan het noodzakelijk zijn bepaalde persoonsgegevens vast te leggen. Het wetsvoorstel staat dit in die gevallen ook uitdrukkelijk toe. Van een wettelijk verplichte registratie behoeft dan echter nog geen sprake te zijn.

Het komt ons dan ook voor dat het uitgangspunt van de betrokken leden niet altijd opgaat en dat de waarde van het wetsvoorstel daaraan niet kan worden afgemeten. Die waarde ligt naar onze mening in het feit dat de thans nog bestaande relatieve vrijheid voor houders van persoonsregistraties aan banden wordt gelegd en dat er waarborgen komen voor een behoorlijke en zorgvuldige omgang met persoonsgegevens.

De eerder genoemde leden vreesden dat de uitoefening van het inzage- en correctierecht voor de individuele burger een moeizame aangelegenheid zal blijven en dat de weg naar de burgerlijke rechter voor menigeen een te hoge drempel zal blijken. Wij kunnen deze vrees niet delen. Vooreerst zij er op gewezen dat de uitoefening van het inzage- en correctierecht op zich zelf niet aan zware eisen is gebonden. Mochten zich daarbij niettemin problemen voordoen, dan kunnen de betrokkenen zich voor bemiddeling of advies wenden tot de Registratiekamer. De weg naar de burgerlijke rechter behoeft dan ook niet aanstonds te worden ingeslagen. Daar komt nog bij dat voor de behandeling van geschillen over het inzage- en

correctierecht is voorzien in een eenvoudige verzoekschriftprocedure zonder verplichte procureursbijstand. Ten slotte nemen wij aan dat te zijner tijd voldoende voorlichtingsmateriaal beschikbaar zal zijn om de burger op dit nieuwe terrein de weg te wijzen.

De betrokken leden vroegen in dit verband waarom bij registraties van de overheid niet de weg van de Arob-rechter in plaats van de burgerlijke rechter zou kunnen worden bewandeld. Op deze vraag zijn wij in de memorie van antwoord (blz. 35–36) reeds ingegaan. In aansluiting daarop zij nog opgemerkt, dat nu ter zake is voorzien in een aparte procedure voor de burgerlijke rechter, de mogelijkheid van een voorziening ingevolge de Wet Arob is uitgesloten. Buiten het terrein van het inzage- en correctierecht kan er bij overheidsregistraties echter sprake zijn van een beschikking die vatbaar is voor Arob-beroep. Of dit zo is, staat in die gevallen uiteraard ter beoordeling van de Arob-rechter. Over de toekenning van schadevergoeding als bedoeld in artikel 9 en vorderingen als bedoeld in artikel 10 zal evenwel steeds worden geoordeeld door de burgerlijke rechter.

De leden van de S.G.P.-fractie vroegen voorts welke ruimte en status zal toekomen aan de thans reeds bestaande toezichthoudende organen, in het bijzonder in de overheids sfeer. Wij nemen aan dat zij hierbij doelen op de bestaande commissies van toezicht bij het rijk en de gemeenten, en soortgelijke voorzieningen in de semi-publieke en de particuliere sector. Wij menen dat deze commissies in veel gevallen een nuttige rol vervullen en zien dan ook niet in waarom zij na de inwerkingtreding van de wet zouden moeten worden opgeheven. Denkbaar is dat zij een plaats krijgen in de nieuw vast te stellen reglementen of in gedragscodes voor bepaalde sectoren. Aan de bevoegdheden van de Registratiekamer zal dit uiteraard niet kunnen afdoen. Wel zou de Kamer rekening kunnen houden met reeds aanwezige en goed lopende voorzieningen voor bijzonder toezicht en haar prioriteiten daarop kunnen afstemmen. Een wettelijke regeling ter zake achten wij niet nodig.

De vraag van de betrokken leden over het begrip «gedragscode» hebben wij in de memorie van antwoord (blz. 45) reeds beantwoord. Naar die reactie moge thans worden verwezen.

Het was deze leden ook na lezing van de memorie van antwoord niet duidelijk geworden waarom de bij de wet ingestelde openbare registers van de werking van de onderhavige wet zouden moeten worden uitgezonderd. Wij willen dit gaarne nogmaals toelichten. Onze eerdere uiteenzetting ter zake komt er op neer, dat het thans bestaande wettelijke regime voor deze registraties feitelijk onverenigbaar is met de nieuwe wet. Waar deze immers ten doel heeft het aanleggen van persoonsregistraties en het verstrekken van gegevens daaruit aan banden te leggen, heeft de wetgever bij de bedoelde openbare registers zelf reeds beslist dat er in het belang van het rechtsverkeer sprake dient te zijn van bepaalde registers met een nauwkeurig omschreven inhoud die door een ieder moeten kunnen worden geraadpleegd. Aangezien de wetgever op dit punt een zeer bewust beleid voert en bij of krachtens de wet is voorzien in uitputtende regelingen ter zake, terwijl bovendien waar nodig voorzieningen zijn getroffen voor het verbeteren van de betrokken gegevens, achten wij het niet zinvol de onderhavige wet op deze registers van toepassing te doen zijn. Dit verklaart tevens waarom wij hebben besloten tot de in artikel 2, tweede lid, bedoelde uitzondering zonder de weg te bewandelen die voor andere bij of krachtens de wet ingestelde persoonsregistraties is aangegeven in artikel 54, vierde lid.

De eerder genoemde leden vroegen ten slotte naar onze mening over de wenselijkheid van een openbaar register van persoonsregistraties. Naar aanleiding hiervan verwijzen wij naar onze eerdere reacties ter zake in antwoord op vragen van de leden van de P.v.d.A.-fractie. Deze reactie laat onverlet dat op plaatselijk niveau kan worden besloten tot nadere voorzieningen voor gemeentelijke registraties.

De leden van de P.P.R.-fractie wensten in deze fase nog op één punt nader in te gaan, te weten de noodzaak van een regeling voor de vernietiging van persoonsregistraties in oorlogsomstandigheden en daaraan verwante noodsituaties. Wij menen dat er geen aanleiding is voor bevreemding over onze reactie in eerste instantie. Wij hebben er immers slechts op gewezen, dat moeilijk bij voorbaat kan worden vastgesteld of en zo ja welke persoonsregistraties vernietigd moeten worden. Ook het tijdstip waarop deze vernietiging zou moeten plaatsvinden vormt een precair probleem: besluit men daartoe in een te vroeg stadium, dan wordt het functioneren van de samenleving ernstig belemmerd; wordt de beslissing te laat genomen, dan treedt in andere zin ernstige schade op. Daarnaast hebben wij er op gewezen, dat het onderhavige wetsvoorstel betrekking heeft op vrijwel alle in Nederland aanwezige persoonsregistraties, zowel die in overheidshanden als daarbuiten. Dit roept de vraag op naar de reikwijdte van een eventueel te treffen regeling. Naar ons oordeel valt aan beperkingen op dit punt niet te ontkomen.

Wij zouden in dit verband overigens opnieuw willen wijzen op punt 10.3 van de Aanwijzingen van 16 juli 1982 inzake de beveiliging van persoonsgegevens, verwerkt en opgeslagen in geautomatiseerde gegevensverwerkende systemen bij de rijksoverheid (Stcrt. 1982, 156). Volgens deze aanwijzing dient voor ieder systeem een noodvernietigingsplan te worden opgesteld dat aangeeft onder welke omstandigheden, in hoeverre, op welke wijze en op wiens beslissing de persoonsgegevens, systeemdokumentatie en computerprogramma's in veiligheid moeten worden gebracht of worden vernietigd. Hierdoor wordt op rijksniveau dus reeds in belangrijke mate voorzien in de beoogde regeling. Wij zijn gaarne bereid na te gaan of ook elders binnen de overheid dergelijke voorzieningen zijn getroffen. Daarnaast wordt aan dit onderwerp aandacht besteed in het kader van het GBA-project voor de gemeentelijke bevolkingsadministraties. Van het belang hiervan zijn wij ons terdege bewust. Wij menen evenwel dat een discussie over dit vraagstuk de behandeling van het wetsvoorstel niet zou mogen ophouden. De bescherming van de persoonlijke levenssfeer is er mee gediend dat de voorgestelde regeling zo spoedig mogelijk tot stand komt. De bedoelde discussie zou dan bij een andere gelegenheid kunnen worden voortgezet.

Het stelt ons teleur dat wij het lid van de P.S.P.-fractie niet tot meer begrip voor de positieve aspecten van het wetsvoorstel hebben kunnen bewegen. Wellicht kan de kennisneming van deze nota dit lid alsnog tot andere gedachten brengen.

Met betrekking tot de registraties van de politie merken wij in dit verband op, dat de artikelen 45 en 46 van het onderhavige wetsvoorstel in artikel 27 van het voorstel van Wet politieregisters (kamerstukken II, 1985-1986, 19 589, nrs. 1-3) van overeenkomstige toepassing zijn verklaard. De Registratiekamer zal dan ook wel degelijk onderzoeken kunnen instellen. De beschouwingen van dit lid over het laatstgenoemde wetsvoorstel zien wij overigens met belangstelling tegemoet.

Het ontgaat ons waarom de toenemende privatisering van overheidsdiensten zou pleiten tegen het voorgestelde onderscheid tussen persoonsregistraties bij de (semi-)overheid en het bedrijfsleven. Het is immers zeer wel mogelijk dat een geprivatiseerde overheidsdienst blijft behoren tot de (semi-)publieke sector in de zin van het wetsvoorstel, terwijl overbrenging naar de particuliere sector alleen te verwachten valt als de aard van de betrokken taak daartoe aanleiding geeft. In beide gevallen zal het wetsvoorstel een toereikende bescherming kunnen bieden.

De overwegingen die ons hebben gebracht tot het bedoelde onderscheid, zijn eerder in deze nota nog eens uiteengezet in antwoord op vragen van de leden van de P.v.d.A.-fractie. Daar zijn wij tevens ingegaan op de werkingssfeer van het noodzakelijkheidsbeginsel. De verwijzing naar registraties in de sfeer van de verzekeringen, het kredietwezen en de

banken, brengt hierin geen verandering. Niets zal de Registratiekamer ook beletten haar aandacht te concentreren op die registraties welke deze aandacht het meest blijken te behoeven.

Dat het wetsvoorstel te veel nadruk legt op de opslag van gegevens als zodanig en te weinig op het gebruik daarvan, kunnen wij niet onderschrijven. In dit verband zij verwezen naar onze opmerkingen ter zake in de memorie van antwoord (blz. 8-9). Anderzijds erkennen wij dat het wetsvoorstel alleen een regeling beoogt te bieden voor de aanleg van het gebruik van persoonsregistraties. De vraag of dit gebruik leidt tot juiste beslissingen bij het weigeren van een uitkering, verzekering of geldlening, is in dit wetsvoorstel niet aan de orde. Wel kan het er toe bijdragen dat een dergelijke beslissing wordt genomen op grond van juiste en relevante gegevens. In die zin heeft het een belangrijke preventieve werking.

Het lid van de P.S.P.-fractie had uit het gestelde op bladzijde 5 van de memorie van antwoord niet kunnen opmaken welke visie ten grondslag ligt aan het wetsvoorstel. Wij zouden hiervoor willen wijzen op het vervolg van de bedoelde uiteenzetting, in het bijzonder op de bladzijden 6 en 7. Daar wordt enerzijds aandacht besteed aan artikel 10, eerste lid, van de Grondwet en artikel 8 van het Europees Verdrag inzake de mensenrechten en anderzijds aan de strekking van het wetsvoorstel tegen de achtergrond van artikel 10, tweede en derde lid, van de Grondwet. Vooral deze laatste beschouwing geeft inzicht in de overwegingen die ten grondslag hebben gelegen aan het wetsvoorstel.

De omstandigheid dat de inhoud en de reikwijdte van het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer nog niet geheel zijn uitgekristalliseerd, behoeft niet te betekenen dat de burger vaak het onderspit zal delven tegenover de overheid waar het gaat om inbreuken op zijn persoonlijke levenssfeer. Dit moge onder meer blijken uit het arrest van de Hoge Raad van 9 januari 1987, AB 1987, 231. Daarnaast roept het wetsvoorstel een zelfstandige ordening in het leven, die er toe strekt een behoorlijke en zorgvuldige omgang met persoonsgegevens te verzekeren.

Het lid van de G.P.V.-fractie was niet overtuigd door onze argumentatie om de bepalingen van de wet van toepassing te doen zijn op persoonsregistraties, gehouden door een kerkgenootschap, een zelfstandig onderdeel daarvan of een ander genootschap op geestelijke grondslag. De door ons aangevoerde argumenten waren ten dele ontleend aan het advies van de Raad van State, die eveneens van oordeel was dat een uitzondering voor de bedoelde registraties niet gerechtvaardigd zou zijn. Uit de schriftelijke behandeling van het wetsvoorstel hebben wij begrepen, dat de overgrote meerderheid van de Kamer dit standpunt kan onderschrijven. Onder deze omstandigheden menen wij ons te kunnen beperken tot enkele kanttekeningen bij de nadere reactie van het betrokken lid.

Vooropgesteld zij dat het wetsvoorstel een algemene regeling beoogt te bieden voor de aanleg en het gebruik van persoonsregistraties, die in beginsel op alle soorten van persoonsregistraties van toepassing zal zijn. Dit uitgangspunt vloeit naar onze mening mede voort uit artikel 10, tweede en derde lid, van de Grondwet. Wij erkennen gaarne dat aan kerkgenootschappen in onze rechtsorde een bijzondere plaats toekomt. Dit kan echter op zich zelf geen reden zijn voor een uitzondering op de voorgestelde regeling, omdat niet valt in te zien, hoe de normen die het wetsvoorstel bevat, de vrijheid van godsdienst of levensovertuiging of het functioneren van de bedoelde genootschappen overeenkomstig hun aard zouden kunnen aantasten.

Wij zouden niet graag willen beweren, dat de betrokken personen tegen hun kerkgenootschap in bescherming moeten worden genomen. Anderzijds zullen ook de kerkgenootschappen zich niet willen onttrekken aan de algemene normen voor behoorlijke en zorgvuldige gegevensverwerking die in het wetsvoorstel zijn neergelegd. Met de verwijzing naar de aard van de vast te leggen gegevens hebben wij slechts willen zeggen,

dat deze per definitie behoren tot de categorieën van gegevens waaraan – in het algemeen – bijzondere risico's zijn verbonden. Dit is niet zonder belang voor de kerkgenootschappen, omdat het zeer wel denkbaar is dat zij voor het bijhouden van hun persoonsregistraties mede gebruik maken van de diensten van derden.

Wij erkennen dat over de helderheid van de grens tussen kerkgenootschappen en genootschappen op geestelijke grondslag enerzijds en andere genootschappen anderzijds verschillend gedacht kan worden. Aan het betrokken argument kan dan ook geen doorslaggevende betekenis worden toegekend voor het door ons verdedigde standpunt. Anderzijds lijkt het ons gewenst niet onnodig onderscheid te maken tussen de verschillende genootschappen, omdat dit problemen bij de toepassing in de hand zou kunnen werken.

Wij achten het een misverstand dat op grond van artikel 24 juncto artikel 20 de overheid in vergaande mate kan indringen c.q. regels kan voorschrijven voor de interne administratie van kerkgenootschappen. Het beginsel van de zelfregulering brengt nu juist met zich mee dat zij hierin, binnen de grenzen van de algemene wettelijke normen, geheel vrij zijn. Daarenboven mag inderdaad worden aangenomen, dat de ledenadministraties van de kerkgenootschappen, evenals de meeste andere ledenadministraties, zullen worden vrijgesteld van de aanmeldingsplicht.

Wij hebben ten slotte op geen enkele wijze twijfel willen wekken over de vraag of de persoonsgegevens van hun leden bij de kerkgenootschappen wel in goede handen zijn. Er is geen enkele aanleiding om te vermoeden dat dit niet het geval zou zijn. Hetzelfde geldt echter voor tal van organisaties waarop de voorgestelde regeling van toepassing zal zijn. Dit kan naar onze mening geen reden zijn om deze organisaties van die regeling uit te zonderen. Op de rechtsgrond en de strekking van het wetsvoorstel zijn wij in het voorgaande en bij eerdere gelegenheden reeds uitvoerig ingegaan.

2. Artikelen

Artikel 2

Indien door houders van persoonsregistraties, die uitgezonderd zijn van de werking van deze wet, gegevens aan derden worden verstrekt die van gevoelige aard zijn, geldt – zo beantwoorden wij de vraag van de leden van de V.V.D.-fractie – in beginsel hetzelfde als thans. Een dergelijke verstrekking kan onder omstandigheden in strijd zijn met een geheimhoudingsplicht of met de zorgvuldigheid die in het maatschappelijk verkeer betaamt. De bijzonderheden van het geval spelen hierbij echter een belangrijke rol. Wat de in artikel 2, derde lid, bedoelde registraties betreft verwijzen wij voor de goede orde nog naar de desbetreffende aanhangige wetsvoorstellen 17 337 en 19 589.

Artikel 4

De leden van de P.v.d.A.-fractie vroegen of het begrip «goede zeden» in het eerste lid (bedoeld zal zijn: het tweede lid) van dit artikel zou moeten worden gehandhaafd, mede gezien in het licht van de discussie over dit begrip bij de behandeling van wetsvoorstel 17 476 (wijziging van enige bepalingen over verboden rechtspersonen) op 22 september 1986.

Naar aanleiding hiervan zij opgemerkt, dat in het nieuw Burgerlijk Wetboek de term «goede zeden» in beginsel wordt gehandhaafd. Zie onder meer in boek 1: artikel 121 (huwelijksvoorwaarden); in boek 3: artikel 3.2.7 (rechtshandeling in het algemeen); in boek 4: artikel 4.3.1.4 (testament in het algemeen) en artikel 4.3.1.6 (voorwaarde of last in testament). In de tekst van artikel 15 boek 2 die aanhangig is bij wetsvoorstel 17 476 vervalt de «goede zeden» evenwel, in het bijzonder omdat zij evenmin voorkomt in artikel 8 van de Grondwet. De achtergrond

hiervan is dat men beducht was voor een te grote inperking van de verenigingsvrijheid, in het bijzonder ook voor politieke partijen. De redenen voor het schrappen van de «goede zeden» in het verenigingsrecht spelen uiteraard niet met betrekking tot artikel 4 van het onderhavige wetsvoorstel. Daar vervult de term «goede zeden» juist de rol van een eventuele extra bescherming van een grondrecht. Wij verwijzen in dit verband naar de term «legitimate purposes» in het Verdrag van Straatsburg. In het licht hiervan menen wij dat de voorgestelde tekst van het tweede lid niet voor wijziging in aanmerking komt.

Artikel 7

De leden van de P.v.d.A.-fractie stelden voor in de tekst van het eerste lid de woorden «in elk geval» op te nemen tussen de woorden «persoonsgegevens» en «betreffende». Wij menen dat deze toevoeging niet past in een limitatieve opsomming, die vereist is nu het eerste lid voorziet in een verplichting tot nadere regelgeving. De toevoeging is ook niet nodig, omdat het doel dat de betrokken leden daarmee beogen te bereiken reeds door de bestaande tekst wordt bestreken. In de memorie van toelichting (blz. 38) is reeds gesteld, dat als persoonsgegevens betreffende iemand godsdienst of levensovertuiging, ras, politieke gezindheid enz. onder omstandigheden ook die gegevens kunnen worden aangemerkt, die weliswaar zelf daaromtrent geen informatie verschaffen maar uit de vastlegging waarvan dergelijke informatie wel rechtstreeks kan worden afgeleid. Daarbij is ook het voorbeeld genoemd van lijsten met namen en adressen van personen die aan hetzelfde, hier bedoelde kenmerk voldoen.

De leden van de P.v.d.A.-fractie en de V.V.D.-fractie waren niet overtuigd van de noodzaak om in het tweede lid een bepaling op te nemen over de vrijheid van kerkgenootschappen tot het houden van een persoonsregistratie betreffende hun leden.

Wij menen dat de bijzondere positie van kerkgenootschappen in onze rechtsorde met zich meebrengt, dat de wetgever er geen misverstand over mag laten bestaan dat bij algemene maatregel van bestuur niet kan worden afgedaan aan de vrijheid van de kerkgenootschappen om een ledenadministratie bij te houden. Daarbij past dat in het tweede lid een uitdrukkelijke bepaling ter zake wordt opgenomen. Het gaat hierbij dus om een uitdrukkelijk voorbehoud bij de opdracht tot nadere regelgeving in het eerste lid, die er overigens toe strekt de opnemings van de daar bedoelde gevoelige gegevens zo veel mogelijk aan banden te leggen. Wij menen dat deze overwegingen niet in dezelfde mate gelden voor politieke partijen en verenigingen op levensbeschouwelijke of andere grondslag. Overigens zijn wij met de betrokken leden uiteraard de opvatting toegedaan dat ook deze partijen en verenigingen moeten kunnen beschikken over een ledenadministratie die in overeenstemming is met hun doelstelling. Bij de vaststelling van de nadere regels als bedoeld in het eerste lid zal daarmee dan ook rekening worden gehouden.

In antwoord op de desbetreffende vraag van de leden van de S.G.P.-fractie merken wij op, dat de krachtens artikel 7 te stellen regels deel zullen uitmaken van de materiële normen die voor alle persoonsregistraties zullen gelden, ongeacht of zij reglementsplichtig of meldingsplichtig zijn, dan wel vrijgesteld zijn ingevolge de artikelen 22 en 27. Het onderscheid tussen reglementsplichtige en meldingsplichtige registraties staat daar geheel los van. Wij zien geen aanleiding om daarin wijziging te brengen, nu het voorgestelde systeem een duidelijke grens oplevert en voldoende waarborgen biedt.

De gedachte om te voorzien in een verplichte toezending van alle reglementen aan de Registratiekamer achten wij niet aantrekkelijk, omdat dit zou leiden tot een onnodige administratieve belasting. Volgens artikel 19, derde lid, behoeft alleen van het feit van de terinzagelegging en de aard van de registratie schriftelijk mededeling te worden gedaan aan de

Registratiekamer. Voor zover deze niet reeds beschikt over het betrokken reglement of een model daarvan, zal zij dit zo nodig kunnen opvragen. De bedoelde mededelingsplicht strekt er alleen toe de Registratiekamer tot een gerichte controle in staat te stellen.

Artikel 9

De leden van de V.V.D.-fractie meenden dat de in het derde lid voorziene risico-aansprakelijkheid beter in het Burgerlijk Wetboek zou kunnen worden opgenomen. In de memorie van antwoord (blz. 49) hebben wij uiteengezet waarom deze bepaling in het onderhavige geval in dit wetsvoorstel thuis hoort.

Te zelfder plaatse hebben wij gesteld, dat er goede redenen zijn om ook na invoering van Boek 6 NBW het voorgestelde tweede lid in de Wet persoonsregistraties te handhaven. De gedachte aan een overgangsbepaling wijzen wij dan ook van de hand. Wij geven er de voorkeur aan om mede in het licht van de jurisprudentie over artikel 6.1.9.11, eerste lid, onder b, te bezien of tot schrapping kan worden besloten.

Artikel 10

Zonder het voorgestelde tweede lid zou het – zo beantwoorden wij de vraag van de leden van de V.V.D.-fractie – aan ernstige twijfel onderhevig zijn of de betrokken rechtspersonen door de rechter ontvankelijk zouden worden verklaard in hun vordering. Wij herinneren in dit verband aan onze opmerkingen ter zake in het algemeen deel van deze nota. De voorgestelde bepaling zouden wij dan ook zeker willen handhaven.

Artikel 11

Naar aanleiding van de vraag aan de leden van de D66-fractie bevestigen wij dat een wettelijk erkend beroepsgeheim begrepen is in het derde lid.

Artikel 18

De in het derde lid bedoelde afweging, waarnaar de leden van de S.G.P.-fractie vroegen, staat in laatste instantie ter beoordeling van de rechter. Daarnaast zal de Registratiekamer daarover een oordeel kunnen geven. Indien de verstrekking wordt vereist ingevolge een wettelijk voorschrift, zal zij reeds ingevolge artikel 11, eerste lid, zijn toegestaan. De vraag of de persoonlijke levenssfeer van de geregistreerden door een bepaalde verstrekking onevenredig wordt geschaad, zal voor het overige van geval tot geval moeten worden beoordeeld. Uitspraken van de hogere of lagere wetgevers kunnen daarbij wel van belang zijn voor de vraag of een bepaalde instantie de betrokken gegevens behoeft voor de uitvoering van zijn taak.

Artikel 28

Met de leden van de S.G.P.-fractie zijn wij van oordeel dat de geregistreerden op de hoogte moeten kunnen zijn van het feit dat over hen gegevens zijn opgenomen in een registratie. Dit is dan ook de reden dat het eerste lid voorziet in een mededelingsplicht voor de houder. In bepaalde gevallen zal die verplichting echter moeten afstuiten op de belangen, genoemd in artikel 30, of op een gewichtig belang van de betrokkene zelf dat zich tegen het doen van een schriftelijke mededeling verzet. De uitzondering, bedoeld in het tweede lid, onder a, ziet op gevallen waarin de betrokkene reeds uit anderen hoofde op de hoogte is van het feit van opname. Dit kan het gevolg zijn van uitdrukkelijke voorlichting vooraf door de houder of een derde, of voortvloeien uit de

aard van de relatie tussen de houder en de geregistreerden, zoals het geval is bij een leden- of abonnementsadministratie. Naar onze mening schept de voorgestelde regeling dan ook voldoende zekerheid.

Artikel 31

Naar aanleiding van de suggestie van de leden van de S.G.P.-fractie om te voorzien in een blokkeringsrecht in geval van geschillen over de juistheid van gegevens, verwijzen wij naar onze uiteenzetting ter zake in de memorie van antwoord (blz. 33). Wij menen dat in die uiteenzetting met de betrokken belangen voldoende is rekening gehouden.

De Minister van Justitie,
F. Korthals Altes

De Minister van Binnenlandse Zaken,
C. P. van Dijk